

Arviointikertomuksen 2023 vastineet

Sisällys

1.	Elinvoimapalvelut.....	3
2.	Sivistyspalvelut.....	6
3.	Hyvinvointipalvelut	8
4.	Liikelaitokset	12
5.	Konsernipalvelut	16
6.	Taloudelliset sitovat tavoitteet	19
7.	Konsernijohtolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet.....	20
8.	Koko kuntaa koskevat huomiot	22

1. Elinvoimapalvelut

Liminkaan on tullut 115 uutta yritystä, joten tämän osalta strategisten tavoitteiden täyttämässä on onnistuttu hienosti. Yritystonttien markkinointi ei kuitenkaan ole tuottanut tulosta, tavoitteita ei ole saavutettu. Onko markkinointikeinoja tarkasteltu ja onko niissä suunnitelmaa painottaa lisää myös tiloja vaativien yritysten saamiseksi Liminkaan?

Vastine: Vuosi 2023 oli rakentamisen ja investointien näkökulmasta haastava monella tapaa. Tämä varmasti vaikutti myös sijoittumis päätöksiin Limingassa. Vuonna 2021 tonttivarauksia oli 6 kappaletta, vuonna 2022 peräti 11 kappaletta, mutta vuonna 2023 niitäkin vain 3 kappaletta. Eli maailman tilanne korkojen ja hinnannousujen takia näkyi myös varausmäärissä. Toiveissa on, että ”ajat hieman paranevat” vuoden 2024-2025 vaihteessa ja tilanne tonttienluovutuksen suhteenkin paranisi!

Yritystonttimarkkinointia on rakennettu pitkäjänteisesti vuodesta 2020 lähtien ja jokaiselle vuodelle on tehty omat erilliset suunnitelmat tonttimarkkinoinnin suhteen. Yritystonttimarkkinoinnissa haastavin mielikuva liittyy Limingan etäisyyteen Oulusta ja tämä on todella hankala mielikuva muuttaa yrittäjien päässä. Mielikuvan muutos tapahtuu käytännössä vain kasvotusten ja Limingassa vierailen. Tästä syystä kutsummekin aina rakennuspaikasta kiinnostuneet heti vierailulle Liminkaan, koska vierailu muuttaa tätä mielikuvaa helpoiten – jos se on muutettavissa.

On myös hyvä huomioida, että kunnan markkinointibudjetti ja -resurssit ovat hyvin rajalliset. Yhdellä budjettiluomalla ja muutamilla käsillä on hoidettava asuintonttimarkkinointi, yritystonttimarkkinointi, brändin kehittäminen, matkailumarkkinointi (Visit Liminka), tapahtumamarkkinointi, messut ja esittelyt, nettisivujen ylläpito, intra ja muu markkinointiin liittyvät yhteistyösopimukset (mm. Pohjolan Rengastie). Budjetti on vuosittain koitettua jakaa niin, että kaikkia toimenpiteitä saataisiin tehtyä mahdollisimman kustannustehokkaasti ja kohderyhmäkohdennuksin, jotta käytetyt eurot osuisivat mahdollisimman hyvin oikeisiin kohderyhmiin. Markkinointityö ja varsinkin kunnan markkinointi on pitkäjänteistä työtä ja sitä pystyvät toteuttamaan omilla tahoillaan henkilökunnan lisäksi myös kaikki valtuutetut, yrittäjät ja kuntalaisetkin.

Pyörällä kuuhun -hanke – Liminkaan saatu uusia ”Welcome Cyclist” -matkailuyrityksiä. Tämän kaltaisia kestävän kehityksen hankkeita tulisi tukea ja kehittää mahdollisuuksien mukaan jatkossakin.

Vastine: Kyllä! Pyörällä kuuhun –hanke oli monella tavalla erinomainen menestyminen. Uusien Tervetuloa pyöräilijä -tunnusyrityksien lisäksi saimme alueelle ensimmäisen virallisen retkipyöräreitin Flatland Routen. Lisäksi tämä retkipyöräreitti valmistaa meitä Euroopan tason pyöräilyreitistö EuroVelo 10-reitin saapumiseen. Tällä hetkellä EuroVelo 10:stä rahoitetaan Lounais-Suomea ja kun rahoitus muutaman vuoden sisään ylittää Pohjois-Pohjanmaan tasolle, meillä on Flatland Routen myötä suunnitelmat jo pitkälti osalta olemassa, jolloin voimme edetä asiassa ihan ensimmäisenä alueella ja saamme samalla Flatland Routelle lisää näkyvyyttä myös kv-tasolla EuroVelo 10-reitin markkinoinnin avulla!

Liminka on tällä hetkellä mukana STORE –hankkeessa, jossa tehdään jo pilottimaisesti uudistavan matkailun kohteita Limingassa eli kestävän kehityksen hankkeita on parhaillaankin matkailun puolella menossa.

Tavoitteena on ollut saada Limingan luontomatkailu kärkikohteeksi, mutta toteuma näyttää nyt nolaa. Miten matkailijaryhmien vierailut lasketaan, mitä lukuun nyt huomioidaan mukaan? Ilmeisesti muiden toimijoiden ryhmiä ei huomioida laisinkaan? Onko tämä mittari nyt tarkoituksenmukainen ja mikä tämän mittarin asettamiselle on ollut juurisyy?

Vastine: Matkailuryhmämittarit ovat tulleet osaksi talousarviota vuonna 2019, jolloin AOR-hankkeen pohjalta meidän juuri luotu koulutusvientikokonaisuus lähti hurjaan kasvuun. Ajatuksena lienee ollut mitata AOR:n hankkeen vaikutuksia ja sitä miten koulutusvienti ja ryhmämatkailu lähtee Limingassa kehittymään.

Vuonna 2019 ryhmiä ehti käydä 9 ja ensimmäinen "luksusmatkailuryhmä" vierailu meillä keväällä 2020. Sitten korona söi nämä toiminnot kokonaan ja lisäksi ryhmämatkailu ja DMC (Destination Management Company) -toiminnot siirtyivät kunnan huomasta Go Arctic Oy:lle liiketoimintakaupan myötä. Vuonna 2024 meillä on ollut yksi koulutusvientiryhmä ja useampia muita matkailuryhmiä. Pikkuhiljaa matkailu siis näiden osalta alkaa palata myös Liminkaan.

Mutta olisi hyvä arvioida, ovatko nämä sopivat mittarit kunnan toiminnan arviointiin, kun kunnalla ei enää suoraa yhteyttä ryhmiin ja DMC-toimintaa ole kuin pienesti koulutusvierailuryhmien osalta. Mittarin lukemaan kyllä tällä hetkellä lasketaan kaikki ryhmiksi identifioitavat matkailijaryhmät, josta kunta saa tiedon (esim. Kunnan alueella toimivien hotellien kautta). Toisaalta olisi tärkeää mitata ja seurata, miten matkailun kehittäminen Limingassa toteutuu käytännössä, joten jokin hyvä mittari olisi hyvä myös päättää tilalle, mikäli ryhmämäärien mittaamisesta luovutaan.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut, mutta nuorten työttömien määrä vähentynyt. Onko suunnitteilla toimenpiteitä pitkäaikaistyöttömien määrän vähentämiseksi?

Vastine: Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisessä merkittävässä roolissa on verkostotyö sosiaali- ja kuntoutuspalveluiden kanssa. Pohteen palvelujen supistumisen myötä pitkäaikaistyöttömien määrä on lähtenyt kasvuun. Kuntouttavan työtoiminnan osuus pitkäaikaistyöttömien palveluna on ollut merkittävä. Kuntouttavan työtoiminnan osallistujamäärät ovat olleet suorassa laskussa huhtikuusta 2022 alkaen. Vielä huhtikuussa 2022 kuntouttavassa työtoiminnassa oli 26 liminkalaista työnhakijaa. Elokuun lopussa 2024 kuntouttavassa työtoiminnassa oli enää 6 henkilöä. Työttömyyden kertymään vaikuttaa tilastointitapa, jossa kertymä alkaa nollostä palvelun päättymisen jälkeen. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvaa, kun työttömyys ei katkea palveluun, kuten kuntouttavan työtoiminnan jaksoon. Kuntouttavaan työtoimintaan on perinteisesti ohjautunut nimenomaan pitkään työttömänä olleita henkilöitä.

Pidemmällä tarkastelujaksolla tarkasteltuna pitkäaikaistyöttömyyteen on pystytty Limingassa vaikuttamaan hyvin. Työllisyyden kuntakokeilun alkaessa maaliskuussa -21 Limingassa oli 90 pitkäaikaistyöttöntä ja elokuun lopussa -24 määrä oli 64 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä on Limingassa edelleen suhteellisen alhainen, esimerkiksi elokuun lopussa 2024 pitkäaikaistyöttömiä oli 13.8 % kaikista työnhakijoista. Vastaava luku Oulussa on 25,7 % ja Kempeleessä 21,6 %.

Vuodenvaihteessa 24-25 kunnan työllisyyspalveluiden vastuulle siirtyvät kaikki työnhakija-asiakkaat. Vaikuttavaksi todettu työhönvalmennusmalli ja pitkäjänteinen työ verkostomaisella otteella pureutuu hyvin myös pitkäaikaistyöttömyyteen. Limingan erityspiirteenä työnhakijaprofiilissa korostuvat työkyvyn haasteet. Työllisyysalueen strategian mukaan, mikäli asiakas ei etene suoraan tai osaamisen parantamisen kautta työhön, tulee keskittyä työkykyä tukeviin toimenpiteisiin tai lopulta oikealle etuudelle (eläke, kuntoutustuki) ohjaamiseen.

Limingan työttömyysaste on kuitenkin pysynyt edelleen maakunnan alhaisimpien työttömyysasteiden joukossa.

Vastine: Työttömyysaste on kautta linjan hieman noussut, mutta Limingan oma, Työttömien HUB-hankkeessa luotu työllistämisen malli puree edelleen ja olemme kovalla työllä saaneet työttömyyden pidettyä naapureihin verrattuna erinomaisella tasolla!

Elinvoimaisen kuntaympäristön tavoitteista on toteutunut vain 18 %, 55 % ei ole toteutunut ollenkaan, lopuista osa on toteutunut tai niitä ei ole mitattu. Näiden perustella strategiset tavoitteet eivät toteudu. Mitä toimenpiteitä tavoitteen toteuttamiseksi tullaan tekemään?

Vastine: Mittarien toteutumattomuuteen on luonnollisesti monia syitä! Taloustilanne vaikuttaa, Pohteen tulo vaikuttaa (mm. Yhteisöverojen leikkaus), Venäjän sota, korkojen nousu ja esim. Rakennusteollisuuden ahdinko näkyy varmasti työllisyysluvuissa, samoin suoraan myös työmarkkinatuen kuntaosuudessa. Matkailun puolella piristymistä näkyy 2024 puolella, mutta 2023 oli vielä hiljainen, tulevaisuudessa matkailussa näkyy varmasti myös Ruutikangas vahvasti. Kuntabränditutkimusta ei ole enää tehnyt, kun markkinoille on tullut useita uusia elinvoimaa ja vetovoimaa mittaavia mittareita.

Tavoitteiden täytyy tietenkin olla kovat, että niihin pyrkimys on myös kova. Meillähän ei ole millään tavalla huonot luvut naapureihin verrattuna, mutta olemme asettaneet itsellemme äärimmäisen kovat tavoitteet, jolloin sitten mittari on toteutui/ei toteutunut –mallia, niin helposti suhdanteet vievät ison osan mittareista punaiselle. Eli strategiset asiat etenevät, mutta kovat tavoitteet yhdistettynä kyllä/ei -perusteiseen mittariin antaa kuvan, että elinvoimaisessa kuntaympäristössä ei tapahdu juuri mitään. Ehkä jatkossa voisikin siis harkita itse mittaristoja, esim. porrastamalla onnistumista useammalle tasolle (ei toteutunut, toteutunut osittain, toteutunut kohtuullisesti, toteutunut hyvin, toteutunut yli tavoitteen) ja asettamalla näille omat arvorajansa.

Mutta tavoitteiden toteutumisen eteen teemme hartiavoimin töitä strategiset mittarit kirkaana mielessä!

KASVA-hanke aloittanut ja vastaa kiertotaloustoiminnan kehittämisestä alueella. Hanke kuulostaa lupaavalta. Se kannustaa yrityksiä ja tutkijoita kehittämään uusia innovaatioita ja ratkaisuja, jotka todennäköisesti parantavat alueen kilpailukykyä ja luovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Vastine: KASVA-hankkeelle meillä on kovat tavoitteet ja odotukset. Limingan elinvoiman kehittämisen kannalta hanke on ihan keskiössä!

2. Sivistyspalvelut

Liminka tarjoaa kaksikielistä opetusta esiopetuksesta lukion loppuun saakka. Olisiko tämän hyvä hyvinvoinnin strateginen mittari?

Vastine: Kaksikielisen opetuksen polku toimii parhaiten opetuksen eriyttämistä todentavana mittarina. Perusopetusta on usein parjattu tasapäistämisestä. Erilaiset painotukset, kuten kaksikielinen opetus tai matematiikkapainotus, tarjoavat mahdollisuuden eriyttää opetusta ylöspäin.

Vuonna 2023 on tehty hyvä pohjatyö lapsiystävällinen kunta -sertifikaatin hakemiseksi. Tämä tulisi ottaa huomioon kuntabrändissä ja hyödyntää tehokkaasti.

Vastine: Liminka sai UNICEFin myöntämän Lapsiystävällinen kunta (LYK) -tunnustuksen maaliskuussa 2024. LYK-tunnustus on erinomainen lisä Limingan hienoon kuntabrändiin. LYK-toimintaa onkin jo brändätty uusimmassa markkinointikampanjassa.

Talousarvio ylittyi: Tähän vaikuttanut mm. lukio-opiskelijoiden siirtyminen oppivelvollisuuden piiriin, lukion nelisarjaistuminen, palkankorotukset sekä musiikkiopiston siirtyminen sivistyspalveluihin. Millä tavalla huomioidaan tästä saadut kokemukset seuraavaa talousarviota tehdessä?

Vastine: Sivistyspalveluiden vuoden 2023 talousarvion ylittyminen selittyy perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palkkojen ylittymisellä ja varhaiskasvatuksen tuottojen alittumisella. Lukion talousarvio on toteutunut alle talousarvion.

Talousarvion ylittyminen ei tullut yllätyksenä sivistyspalveluissa. Vuoden 2023 talousarvion laatimiseksi annettu palkankorotusten prosenttiosuus arvioitiin liian alhaiseksi jo talousarvion laadintavaiheessa. Opetuksen palkkojen budjetointi on aina haasteellista. Opettajat saavat esimerkiksi lukuvuoden 2023-24 oikean palkan vasta loka-kuun 2023 palkoissa. Palkkakulut on budjetoitu aina vajavaisen tiedon perusteella. Lisäksi talousarviovuoden syksy toteutuu taas eri tuntimäärillä ja uusien määräaikaisten opettajien palkoilla. Määräaikaisten palkka pitäisi pystyä ennustamaan vuotta aikaisemmin.

On kuitenkin odotettavissa, että vuoden 2025 palkkojen budjetoinnissa päästään parempaan tulokseen. Palkat on budjetoitu *henkilöittäin* elokuun palkkatoteutumasta, johon on lisätty lukuvuoden 2024-25 ylittämät, kokemuslisät, TVA- ja TSA-korvaukset ja muut työntekijän palkkaan vaikuttavat tekijät. Palkankorotus vuodelle 2025 arvioitiin 2 prosentin tasoon. Toivotaan, että palkankorotukset toteutuvat näin.

Varhaiskasvatuksen tulojen alittumiseen vaikuttivat varhaiskasvatuksen lakimuutokset. Subjektiivinen päivähoito-oikeus toi asiakkaita, jotka saivat maksuttoman varhaiskasvatuspaikan. Lakimuutokset myös aiheuttivat sen, että entistä korkeammilla tuloilla sai entistä edullisemmat varhaiskasvatusmaksut.

HaLi-harrastustoiminnan kautta saatu peruskoululaiset harrastusten pariin. Millä tavalla tulokset näkyvät? Mitä yhteistyötä tehdään hyvinvointialueen kanssa? Opiskeluhoitopalveluiden saamisessa haasteita, perhekeskustoiminta jäänyt kesannolle.

Vastine: HaLi-harrastustoiminnassa on päästy tavoitteeseen. Tärkein tulos on, että lähes kaikilla peruskoululaisilla on harrastus. Harrastustoiminta on myös parantanut koettua hyvinvointia tuomalla harrastuskavereita arkeen. Onnistuminen on edellyttänyt HaLi-harrastustoiminnassa erinomaisten toimintamallien kehittämistä. Näitä ovat mm. etsivä harrastustoiminta, HaLi-agentit, HaLi-kioskit, HaLi on POP-toiminta, jolla tavoitetaan myös

pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita. Näissä onnistuttiin niin hyvin, että Suomen Olympiakomitea palkitsi Limingan HaLi-toiminnan tammikuussa 2024 haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten harrastusmahdollisuuksien järjestämisestä. Ulkoisesti HaLi-toiminnan onnistuminen on vahvistanut Limingan brändiä. Limingan HaLi-mallia on benchmarkattu useista kunnista, ja Limingan mallia on esitelty kansallisissa ja alueellisissa Harrastamisen Suomen mallin tilaisuuksissa.

Hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä lukuisissa foorumeissa. Näistä tärkeimpiä yhteistyöfoorumeita ovat esiopetuksen ja opetuksen *yhteisöllisen ja yksilöllisen opiskeluhuollon ryhmät*. Ryhmissä toimii koulun ja esiopetuksen toimijoiden lisäksi Pohteen koulukuraattoreita ja kouluterveydenhoitajia sekä toisinaan perheyöntekijöitä ja lastensuojelun toimijoita. Koulukuraattorit ja kouluterveydenhoitajat toimivat tiiviissä päivittäisessä yhteistyössä lasten, oppilaiden ja sivistyksen henkilökunnan kanssa kouluilla ja esiopetusyksiköissä kuten ennen hyvinvointialueuudistusta.

Limingan sivistysjohtaja toimii kuntien ja Pohteen *Opiskeluhuollon alueellisessa yhteistyöryhmässä* Lakeuden kuntien edustajana. Työryhmä on opiskeluhuollon ylin yhteistyöryhmä. Työryhmä mm. laatii alueelliset opiskelu- huolto- ja hyvinvointisuunnitelmat. Limingan varhaiskasvatusjohtaja, nuorisopalvelupäällikkö ja sivistysjohtaja toimivat *Lakeuden yhteisövaikuttavuuden johtotiimissä*. Tiimissä on mukana johtoa Lakeuden kunnista sekä Pohteen ylintä johtoa. Limingan sivistysjohtaja toimii johtotiimin puheenjohtajana.

Sivistyspalveluiden opiskeluhuoltosuunnitelma hyväksyttiin sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa joulukuussa 2023. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa linjataan esi-, perus- ja lukiokoulutuksen yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhuolto sekä yhteistyö hyvinvointialueen opiskeluhuoltohenkilökunnan kanssa. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä Pohteen opiskeluhuollon toimijoiden kanssa ja siihen on mm. kirjattu lapsi- ja oppilasmäärien edellyttämä opiskeluhuollon resurssi ja toteutunut resurssi koulukuraattori-, -psykologi, kouluterveydenhoitaja- ja -lääkäriresurssin osalta. *Opiskeluhuollon ohjausryhmä* on kunnan ja Pohteen yhteistyöryhmä, joka tekee omavalvontaa resurssin osalta. Opiskeluhuollon ohjausryhmän puheenjohtajana toimii sivistysjohtaja. Viimeisin opiskeluhuollon ohjausryhmä kokoontui kaksi viikkoa sitten tekemään omavalvontaa. Todettiin, että koulupsykologi- ja koululääkäriresurssi ei toteudu Limingassa edellytetyn mitoituksen mukaisesti.

Pohteen toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä monissa tiimeissä, kuten *nuortutiimi* ja *vartutiimi*. Lisäksi Pohteen toimijat ovat mukana Limingan *Lapsiystävällinen kunta -koordinaatioryhmässä*. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden asioissa tehdään yhteistyötä *OYS Konstin* kanssa. Konsti on vaativia erityistason palveluita tarjoava kehitysvamma palvelujen osaamiskeskus, joka toimii moniammatillisesti ja monialaisesti kehitysvammaisten lasten ja heidän perheidensä tukena. Erityishuoltopäätöksen saaneiden vammaisten lasten asioissa tehdään yhteistyötä *Pohteen vammais palveluiden* kanssa. Tiivistä yhteistyötä on viimeisen vuoden aikana tehty mm. aamu- ja iltapäivätoiminnan avustajapalveluiden sekä vammaisten lasten kesä- ja loma-ajan toimintojen järjestämisessä. Erittäin vaativissa ja haasteellisissa oppilastapauksissa tehdään yhteistyötä sairaalakouluun ja lastensuojelun kanssa.

Limingan perhekeskustoiminta saatiin kehitettyä niin hyvälle tasolle ennen hyvinvointialueuudistusta, että sitä käytiin benchmarkkaamassa useista kunnista, mm. Oulusta. Hyvinvointialueuudistuksen myötä perhekeskustoiminta loppui, koska toiminnasta vastanneet sote-palveluiden työntekijät siirtyivät Pohteelle. Perhekeskustoiminta ei ole sivistyspalveluiden järjestämää toimintaa. Pohteella on kuitenkin jo päästy viemään perhekeskumallia eteenpäin, ja se toimii jo tällä hetkeellä seinättömänä perhekeskuksena.

Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus on lisännyt päiväkotipaikkojen kysyntää. Onko päivähoitopaikkojen tarve ja kysyntä tällä hetkellä tasapainossa? Miltä tulevaisuus näyttää?

Vastine Varhaiskasvatuspaikkojen lukumäärä ja varhaiskasvatuspaikkojen kysyntä ei ole täysin tasapainossa. Kunnassa on useissa, yksityisenä palveluna järjestetyissä varhaiskasvatusyksiköissä vajaita ryhmiä tai kokonaan

täyttämättä jääneitä ryhmiä. On hyvä muistaa, että myös yksityiset päiväkodit ovat kunnan varhaiskasvatuspalvelua. On tärkeää huolehtia palveluohjauksen kautta siitä, että myös yksityisissä päiväkodeissa on riittävä asiakaskanta. Yksityisen palvelutuotannon vetovoimaa voitaisiin nostaa mm. kehittämällä painotettua kasvatusta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Esimerkiksi Tupoksessa yksityinen Loimu-päiväkoti on tiedepainotteinen. Loimu-päiväkodista voitaisiin rakentaa Tupoksen esiopetukseen ja edelleen Tupoksen alakouluun johtavaa tiedekasvatus- ja opetuspolkua, joka muodostaisi jatkumon Tupoksen yläkoulussa jo toteutuvaan matematiikkapainotteiseen opetukseen. Tämä lisäisi varmasti Loimu-päiväkodin vetovoimaa.

Tulevaisuuden näkökulma on Limingassa samansuuntainen kuin muissakin kunnissa. Varhaiskasvatuksessa syntyyden lasku näkyy nopeasti ja jo muutaman vuoden sisällä varhaiskasvatuksessa on liikaa kapasiteettia. Vuonna 2024 Limingassa syntyy 140 lasta, kun vastaava luku kymmenen vuotta sitten oli 241 lasta. Tulevaisuuden suunnittelu tila- ja henkilöstömitoituksen sopeuttamisen osalta on aloitettu.

3. Hyvinvointipalvelut

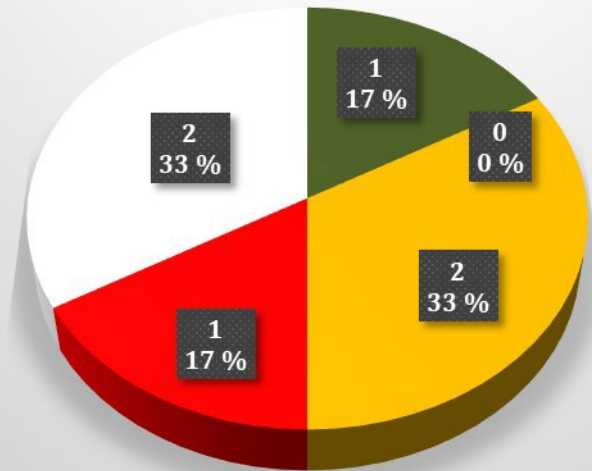
Mistä hyvinvointi muodostuu? Tällä hetkellä hyvinvointia kuvaavissa strategissa tavoitteissa on mukana vain vapaa-ajan palvelut. Mittareiden mukaan tilanne näyttää erittäin huonolta, mikä ei kuitenkaan vastaa muuten yleistä tuntumaa Limingassa.

Vastine: Hyvinvointi muodostuu useista asioista, mutta yleisimmin sitä käsitellään kolmessa ulottuvuudessa: terveys, materiaaliseen hyvinvointi ja koettu hyvinvointi tai elämänlaatu. Yhteisötason hyvinvoinnin mittaamisessa tulisi käsitellä ulottuvuuksia mm. elinolojen, työllisyyden ja työolojen sekä toimeentulon suhteen. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi taas luetaan sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma.

Hyvinvoivat kuntalaiset ovat kuntastrategian yhtenä kärkiteemoista, joka sitoo hyvinvointipalveluiden lisäksi myös muita hallinnonaloja. Jokaisella hallinnonalalla tehdään osana arkista perustyötä paljon asioita, joilla on vaikutusta hyvinvoinnin ulottuvuuksiin ja täten kuntalaisten kokemaan hyvinvointiin. Siksi hyvinvoinnin edistämisen käsittäminen hyvinvointipalveluita laajempaan kokonaisuuteen on tärkeää ja tässä tarkastelussa tulisi huomioida myös laaja-alaisesti muiden hallinnonalojen mittaritietoja.

Tavoitteista vain 17 % on täysin toteutunut. Ehdotetaan pohtimaan myös sellaisia mittareita, jotka eivät keskittyisi pelkästään joillekin vapaa-ajan palveluille. Voisiko hyvinvoinnin mittareina olla esimerkiksi koulukiinsaamisen vähentyminen, koululaisten hyvinvointiin liittyvien tilaisuuksien järjestäminen, syrjäytymisen ehkäiseminen, oppivelvollisuuden laiminlyöjien määrän vähentyminen tai muita vastaavia.

Strategian toteutuminen Hyvinvoivat kuntalaiset

Vastine: Hyvinvoinnin mittariston tulee olla riittävän laaja, jotta sillä saadaan riittävän kattava kuva kuntalaisten hyvinvoinnista. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistä on kuvattu laajemmin kunnan hyvinvointisuunnitelmassa, joka on tehty elämänkaarimallia mukaillen sekä kuntastrategian kärkiä seuraten. Jatkossa on tärkeää, että hyvinvointisuunnitelman tavoitteet saadaan paremmin esille myös strategian toteutumisen seurannassa.

Vapaa-ajan toiminnot ovat erittäin tärkeitä, mutta vähintään yhtä tärkeää on, että kaikenikäisten kuntalaisten osallisuus yhteiskuntaan on muutenkin kunnossa.

Vastine: Kunnassa on toteutettu ja hyväksytty osallisuusohjelma vuonna 2020. Osallisuusohjelma on poikkihallinnollinen, joten sen linjaukset ohjaavat osallisuuden huomioimisen vapaa-ajan toimintoja laajemmin. Kuntalaisia kuullaan vuosittain kolmannen sektorin toimijoita. Liikunta- ja kulttuurijärjestöille sekä urheiluseuroille järjestetään vuosittain yhteinen tilaisuus. Urheiluseurafoorumi järjestetään kaksi kertaa vuodessa.

Kunnassa toimivat aktiivisesti vanhus- ja vammaisneuvostot. Neuvostojen jäsenet edustavat laajasti eri järjestöjä, joten heidän kauttaan saadaan hyvin eri ryhmien näkemyksiä esille. Lisäksi kunnan edustajat vierailevat säännöllisesti vanhus- ja vammaisneuvostoissa. Ylipäätään Hyvinvointipalvelut pyrkivät järjestämään kaikki palvelunsa tasapuolisella kaiken ikäisille, matalan kynnyksen periaatteella ja kuntalaisia kuullen.

Nuorten osallisuutta tuetaan erilaisilla osallisuusryhmillä. Nuorisovaltuuston toiminta on yksi tapa tukea nuorten osallisuutta. Nuorisovaltuustossa on myös koulujen oppilaskunnan hallituksen jäseniä, jotta myös sitä kautta saadaan tietoa laajemmalta joukolta nuorista heidän toiveistaan. Nuorisovaltuuston vaaleissa kaikki ehdokasikäiset pääsevät äänestämään ja vaaleissa pyritään noudattamaan vaalien keskeisiä periaatteita, jotta äänioikeuden saadessaan osaa toimia myös esim. Kunnallis- tai eduskuntavaaleissa.

Nuorten osallisuutta on kehitetty myös Lapsi ystävällinen kunta -työssä, jossa lapsia ja nuoria on kuultu erilaisissa asioissa ja eri hallintokuntien järjestettävissä toiminnoissa. Nuoria on LYK-toiminnan myötä pyritty saamaan enemmän mukaan erilaisiin työryhmiin, jotta heidän äänensä kuuluisi jo asioiden suunnitteluvaiheessa.

Lapsi ja nuoria osallistetaan myös kuulemalla heidän toiveitansa harrastustoiminnoissa ja loma-aikojen suunnittelussa. HaLi –toiminnassa tehdään kyselyjä harrastustoiveista kaikilta lapsilta ja nuorilta. Viime kesänä myös ensimmäistä kertaa lasten ja nuorten loma-aikojen toiveissa käytiin toiveita läpi eri toimijoiden kanssa, jotta välteään päällekkäisen toiminnan järjestämiseltä ja näin ollen pystyttiin kattavammin tarjoamaan toivottuja toimintoja. Myös nuorille suunnattujen tapahtumien osalta on tehty kyselyjä tapahtuman sisällöstä ja esiintyjistä.

Nuoria osallistetaan myös tapahtumien järjestämisessä sekä työntekijähaastatteluissa mm. Nuorisopalveluissa.

Hyvä, että nuorisokahvila on avattu. Minkälainen käyttöaste ja kävijämäärät on saavutettu? Minkälaiset tavoitteet käyttöasteelle ja kävijämäärälle on asetettu?

Vastine: Nuorisokahvila toiminta ei tavoittanut nuoria. Nuoria kävi keskimäärin 4 henkilöä/aukiolo, mutta käytännössä oli useita iltoja, jolloin ei ollut yhtään kävijää ja muutamilla kerroilla oli sitten useampia kävijöitä. Tavoitteena oli saada nuoria käymään nuorisokahvilassa ja alkuun määrälliset tavoitteet liikkuvat n.15–20 nuorta/ilta. Nuoria osallistettiin toiminnan suunnittelussa mm. mikä päivä kahvila olisi auki, mitä sisältöä toiminnassa olisi. Lisäksi toimintaan palkattiin vertaisohjaajanuoria, jotka toimivat apuna toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä kahvilan markkinoinnissa. Toimintaa käytiin myös suoramarkkinoimassa lukiolla ja osaolla opiskelijoille. Nuorilta kyseltiin näissä tilaisuuksissa, että onko jokin este miksi eivät tule paikalle ja saatiin toiveita, että tila aukeaisi aikaisemmin. Tämä mahdollistaisi siirtymisen koulun jälkeen suoraan nuorisokahvilaan. Näistä yrityksistä huolimatta nuoria ei saatu paikalle. Nuorisokahvilatoiminta pyritään elvyttämään uudelleen. Erityisnuoret ovat löytäneet kahvilatoiminnan, jonka järjestämisen vammaisneuvosto aloitti kokeiluna vapaaehtoistoimin kerran kuukaudessa.

Nuorisopalvelut ovat kertoneet kouluilla nuorisopalveluista. 7 luokan oppilaat ovat päässeet tutustumaan koulupäivän aikana nuorisotalolla tapahtuvaan toimintaan. Käyttöaste ja kävijämäärä tavoitteet tullaan asettamaan talousarviovalmistelu 2025 yhteydessä.

Heikki Sarvela -salin käyttöönotto loi puitteet laadukkaiden kulttuuritapahtumien järjestämiselle. Museoalueella lisää kävijöitä. Tältä osin strateginen tavoite täyttynyt.

Vastine: Vastine Heikki Sarvela –salin tapahtumat ovat houkutteleet Liminkaan väkeä ympäristökunnista ja kiinnostusta on saatu kuntalaisilta myös siitä, ettei tarvitse aina lähteä kaupunkiin pystyäkseen nauttimaan korkealuokkaisista esityksistä. Museoalue ja koko Vanhan Limingan alue on kulttuurihistoriallisena miljöönä valtakunnallisesti merkittävä ja sen kehittäminen ja kunnossapito ylläpitää ja lisää Limingan mainetta ja näkyvyyttä kulttuuripitäjänä.

Kirjaston lainausmäärät kasvoivat - Tupoksen kirjasto avoinna ensimmäistä kertaa koko vuoden, e-aineistoihin panostaminen näkynyt lainausluvuissa. Voisiko lainausmäärät olla strategisena tavoitteena? Tämä olisi helposti mitattavissa oleva.

Vastine: Kirjaston lainausmäärät ovat selkeästi todettavissa ja sinänsä hyvä strateginen tavoite. Pelkät luvut eivät välttämättä kuitenkaan kerro kaikkea, ehkä olisi avaavampaa suhteuttaa luvut muihin samankokoisiin tai muuten vastaaviin kuntiin ja siihen millaisilla resursseilla luvut on saatu aikaan. Liminka on useamman vuoden ajan ollut lainaustilastoissa Suomen viiden parhaan kunnan joukossa.

Onko tapahtumien järjestäminen kunnan tehtävä? Nykyisillä henkilöstöresursseilla ei ole mahdollista. Voisiko kunta pikemminkin toimia mahdollistajana muille tahoille, jotka järjestävät tapahtumia?

Vastine: Jo nyt suurin osa Limingan tapahtumista on jonkun muun kuin kunnan itsensä järjestämiä. Mitä enemmän Limingan tapahtumat näkyvät alueellisesti ja valtakunnallisestikin, sitä enemmän esim. Heikki Sarvela –salia ja Abrahamin kulttuuripuistoa kysytään vuokrauskäyttöön. Nämäkin vierailut vaativat kunnan puolelta kuitenkin jonkun koordinoimaan tiloja, aikatauluja, sopimuksia ja käytännön toteutusta.

Kunnan omat resurssit kannattaa valjastaa muutamaan hyvin toteutettuun tapahtumaan.

Kunta järjestää omia tapahtumiaan, on mukana kumppanina järjestämässä tapahtumia, sekä vuokraa tiloja ulkopuolisten järjestämille tapahtumille. Tulevaisuudessa arviointia helpottamaan voidaan jaotella nämä kolme tapahtumaluokkaa omiksi kokonaisuuksikseen.

4. Liikelaitokset

Paljonko on teiden kunnossapitoon ja korjaukseen käytetty summa vuonna 2022 prosentteina verrattuna kokonaistarpeeseen (katuinventoinnin tulos)? Onko olemassa koko kuntoinventoinnin kattava pitkän tähtäimen korjaussuunnitelma-aikataulu? Tässä tarkoitetaan karkeaa suunnitelmaa, millä summalla kunakin vuonna korjauksia tulisi tehdä, kunnes kuntoinventoinnin mukaiset korjaukset ovat riittävän ajoissa tehty.

Vastine: Katuja peruskorjataan tämänhetkisen 3-vuotissuunnitelman ja määrärahojen mukaan vuosittain n. 0,5-1 kilometriä. Korjaustoimenpiteitä tarvitsevista kohteista on olemassa listaus viidelle vuodelle. Listauksessa on huomioitu kadun kuntoluokka sekä kokooja/tonttikatu luokka ja liikennemäärät. Peruskorjausohjelma on riippuvainen vuosittaisesta investointiohjelmasta. Valaisemattomia katuja on vielä jäljellä noin 10 kilometriä.

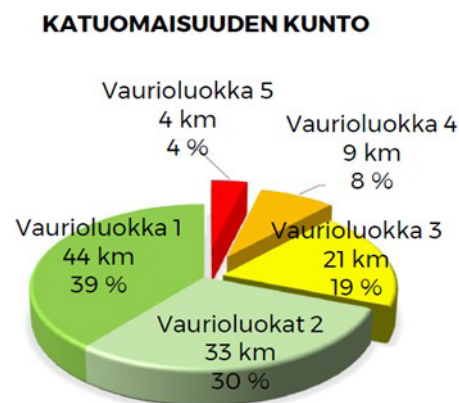
Kunnan investointiohjelma on laadittu kolmelle vuodelle. Katujen ja alueiden kunnostamiseen varattu raha jaetaan kuivatuksen, valaistuksen sekä päällystysten ja peruskorjauskohteiden kesken. Kävelyn- ja pyöräilyn väylille sekä ennakoivaan katusuunnitteluun varataan osuus tästä rahasta. Taficommin avustukset Kävelyn- ja pyöräilyn väylien kehittämiseen ja kunnostamiseen saadut avustukset ovat tärkeitä, jotta katuomaisuuden kuntoa saadaan paremmaksi, näille kohteille haetaan erillistä investointirahoitusta.

Katuinventointi toteutettiin vuonna 2021, jonka mukaan Limingassa on kunnostustarpeessa olevaa katuomaisuutta 34 km (Kuva 1.). Kustannusarvio korjaamiseen on vaurioluokittain yhteensä 7 150 000 € vuoden (Kuva2.). Hintatason muutos tähän päivään tulee huomioida.

12 % (13 km) ei täytä liikennetarpeen edellyttämää tyydyttävää kuntoa

31 % (34 km) katuomaisuudesta on kunnostustarpeessa

69 % (77 km) katuomaisuudesta on hyväkuntoisia

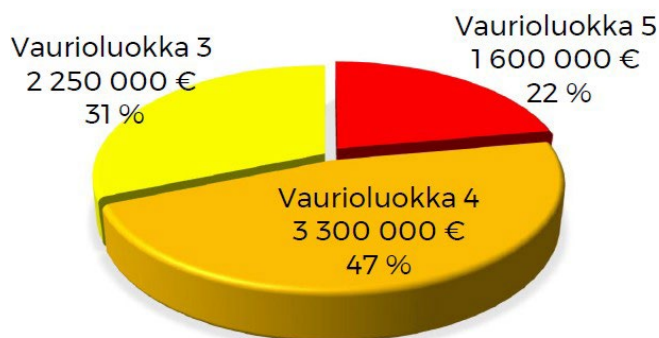
2021 hintatasolla

Kuva 1. Katuomaisuuden kunto.

Vaurioluokka 3: vaatii kevyttä saneerausta. Vaurioluokka 4: vaatii saneerausta, katu huonokuntoinen.

Vaurioluokka 5: vaatii uudelleen rakentamisen, katu erittäin huonokuntoinen

KUSTANNUSARVIO VAURIOLUOKITTAIN

Kuva 2. Kustannusarvio vaurioluokittain v.2021.

Katualueiden kunnossapitoon käytetyt eurot ja prosenttiosuus korjaustarpeesta.

	2022	2023	2024	2025
Kunnossapito	470 000 €	528 500 €	569 000 €	599 500 €
Katujen ylläpitotyöt esim. aeraus, niitot, liikennemerkkityöt, päällysteen korjaus, valaistuksen huolto-työt ja korjaukset, kuivatuksen parantaminen.	(6,6 %)	(7,4 %)	(7,9 %)	(8,4 %)
Peruskorjaus	580 000 €	535 000 €	415 000 €	350 000 €
Rakenteen parantaminen, asfaltointi- ja valaistustyöt.	(8,1 %)	(7,5 %)	(5,8 %)	

Katujen kunnossapidon kuluja on kasvattanut laadukkaampi talvihoito keskustan alueella, lumensiirtotyöt sekä koululaisten käyttämien kävely- ja pyöräilyväylien parannukset talvihoidossa. Katujen kunnossapidosta ja sen seurattavuudesta löytyy aika kattava tietopaketti kunnan nettisivuilta [Talvikunnossapito – Liminka](#).

Kunnallistekniikan rakentamisen tehokkuudesta teetetty Ankkurilahden rakentamisen kustannus selvitys - tarkoituksena oli selvittää liikelaitoksen urakoinnin kustannustehokkuus verrattuna vastaavan hankkeen toteutusta urakoitsijalla kokonaisurakkana. Onko selvitys tehty ja minkälaiset tulokset siitä saatiin?

Vastine: Selvitys on tehty. Selvityksessä käytiin läpi rakennuskustannusten selvittely, lisä- ja muutostöiden vertailu, rakentamisen laatu, liikelaitoksen rakentamisen edut ja haitat sekä kustannusvertailu. Teknisen laadun osalta työ on tehty hyvin ja täyttää laatuvaatimukset. Kustannusten vertailun perusteella urakointi kohteessa oli n. 9 % kalliimpaa. Suurempien selvien erikoisosaamista vaativien kokonaisuuksien teettäminen urakalla on perusteltua. Suurimmissa hankkeissa rakennuttamiskustannusten osuus jää pieneksi, eikä nosta näin urakoinnin kokonaiskustannuksia juurikaan. Tämän arvioinnin pohjalta pienen, tehokkaan ja ammattitaitoisen ryhmän pitäminen pienissä, paikallistuntemusta vaativissa hankkeissa on perusteltua. Suurempien ja erikoisosaamista vaativien kokonaisuuksien teettäminen on järkevämpää kokonaisurakalla.

Liikenneturvallisuutta on kehitetty mm. hankkimalla nopeusnäyttöjä. Saako nopeusnäyttöjen dataa hyödynnettyä, näkykö nopeuksien muutosta näyttöjen toiminta-ajalla?

Vastine: Nopeusnäytöistä on mahdollista kerätä dataa. Dataa ei ole vielä hyödynnetty, mutta sitä on mahdollista hyödyntää suunnittelun tukena. Silmämääräisten havaintojen ja asiakaspalautteiden perusteella voidaan todeta, että nopeusnäyttöjen käytöstä on ollut etua liikenneturvallisuuden parantamisessa.

Kukkapuupuisto Karintien alueelle on kuntalaisia yhdistävä hanke. Hanke lisää yhteisöllisyyttä ja ympäristön viihtyvyyttä.

Vastine: Kukkapuupuiston perustaminen on ollut onnistunut hanke. Hankkeella on edistetty kuntalaisten osallistamisen mahdollisuutta. Istutustapahtuma keräsi hyvin yleisöä paikalle ja puisto itsessään on ainutlaatuinen kukkivien puiden vuoksi. Rakentamisen kustannuksiin osallistuivat myös puun varanneet kuntalaiset. Kukkapuupuistoon voi tutustua myös kunnan nettisivuilta [Kukkapuupuisto – Liminka](#).

Omistajaohjauksen mukaisesti puhtauspalveluissa arvioitu oma tuotanto vs. kilpailuttaminen – palautettiin omaksi tuotannoksi. Esimerkillistä toimintaa mittauksen ja sen tulosten hyödyntämisen osalta.

Vastine: Puhtauspalveluiden palauttaminen omaan tuotantoon on näkynyt asiakastyytyväisyydessä, kuin myös kustannuskasvun nousun hillitsemisenä käyttötalouden puolella. Palvelutuotannon järjestäminen on ollut sujuvampaa henkilöstöresurssien näkökulmasta.

Ruokakasvatushanke ja ruokahävikin vähentäminen. Aiheesta yleisesti on uutisoitu myös valtakunnallisesti ja on erittäin hyvä, että Limingassa on oltu aktiivisia tärkeän asian suhteen. Koululaisten ruokailu vaikuttaa koululaisten jaksamiseen ja hyvinvointiin kokonaisvaltaisesti.

Vastine: Osallistamalla lapsia ja nuoria kouluruoan kehittämiseen kouluruokakyselyn ja makuraadin avulla. Ruokapalveluissa on saatu muokattua reseptiikkaa, ruokakieron optimointina sekä keittiön toimintamalleja. Ruokahävikin vähentäminen vaatii jatkuvaa kehittämistyötä ja se tapahtuu parhaiten yhteistyössä eri käyttäjäryhmien välillä.

Robottiikan hyödyntämisen jatkaminen. Hyvä, että myös tällä saralla seurataan aikaa ja testataan uudenlaisia ratkaisuja. Minkälaisia suunnitelmia on robotiikan hyödyntämisen jatkamiselle?

Vastine: Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelu liikelaitoksen palvelualueilla on selvitelty mahdollisia robotiikan lisäämiskohteita työn järjeistämisen ja työkuorman tasaamisen näkökulmasta. Kiinteistöpalveluiden osalta otetaan robottiruohonleikkureita pilotointikokeiluna käyttöön kesän 2025 aikana kiinteistöjen piha-alueille. Puhtauspalveluiden osalta robotiikasta saatujen kokemusten pohjalta imureiden käyttöönottoa on laajennettu koulukohteisiin ja niiden käyttöä lisättään tulevaisuudessa mahdollisuuksien mukaan

Käyttöön otetut kiinteistöjen tarkastuskierrokset ja energiansäästö ovat säästöä pidemmällä aikavälillä. Hyvä ja laadukas kiinteistöhoito jatkaa rakennusten elinkaarta. Tarkkailu vaikuttanee myös sisäilman tarkkailuun ja sen kunnossapitämiseen, joka on erittäin tärkeä asia.

Vastine: Kiinteistökierrokset ovat auttaneet tuomaan paremmin käyttäjien tarpeita ja toiveita ilmi. Kiinteistökierroksilla on myös pystytty havaitsemaan korjauskohteita, joita ennakoimalla voidaan vaikuttaa rakennuksen elinkaareen ja käytettävyyteen. Myös mahdollisia sisäilman haasteita on tuotu käyttäjien puolesta esille matalammalla kynnyksellä kierroksen aikana, tämä on auttanut myös sisäilma-asioiden selvitystyössä.

5. Konsernipalvelut

Strategisia tavoitteita maankäytölle ja kuntakuvalle oli asetettu vuonna 2023 yhteensä 11 kappaletta. Näistä toteutui yli tavoitteen tai tavoitteen mukaisesti 64 % (7 kpl) ja ei toteutunut suunnitellun mukaisesti 36 % (4 kpl).

Raideyhteyssuunnitelman suhteen on tärkeää huomioida kaikki päätökset, jotka toteutumiseen ja etenemiseen vaikuttavat välillisestikin. Suositellaan pidettävän korostetusti esillä kaiken päätöksenteon yhteydessä myös välillisesti asiaan vaikuttavissa päätöksissä ja muistutetaan välillisesti asiaan vaikuttavien päätösten kohdalla niin luottamushenkilöitä, kuin viranhaltijoita riippuvuudesta raideyhteyssuunnitelmaan. Huomataan myös, että raideyhteyden toteutuminen mitä todennäköisimmin auttaisi myös toisen strategisen tavoitteen toteutumisessa, asukasluvun takaisin nousuun kääntämisessä.

Vastine: Asiaa ja sen etenemistä on pidetty aktiivisesti esillä sekä kunnan sisäisesti että eri sidosryhmien kanssa.

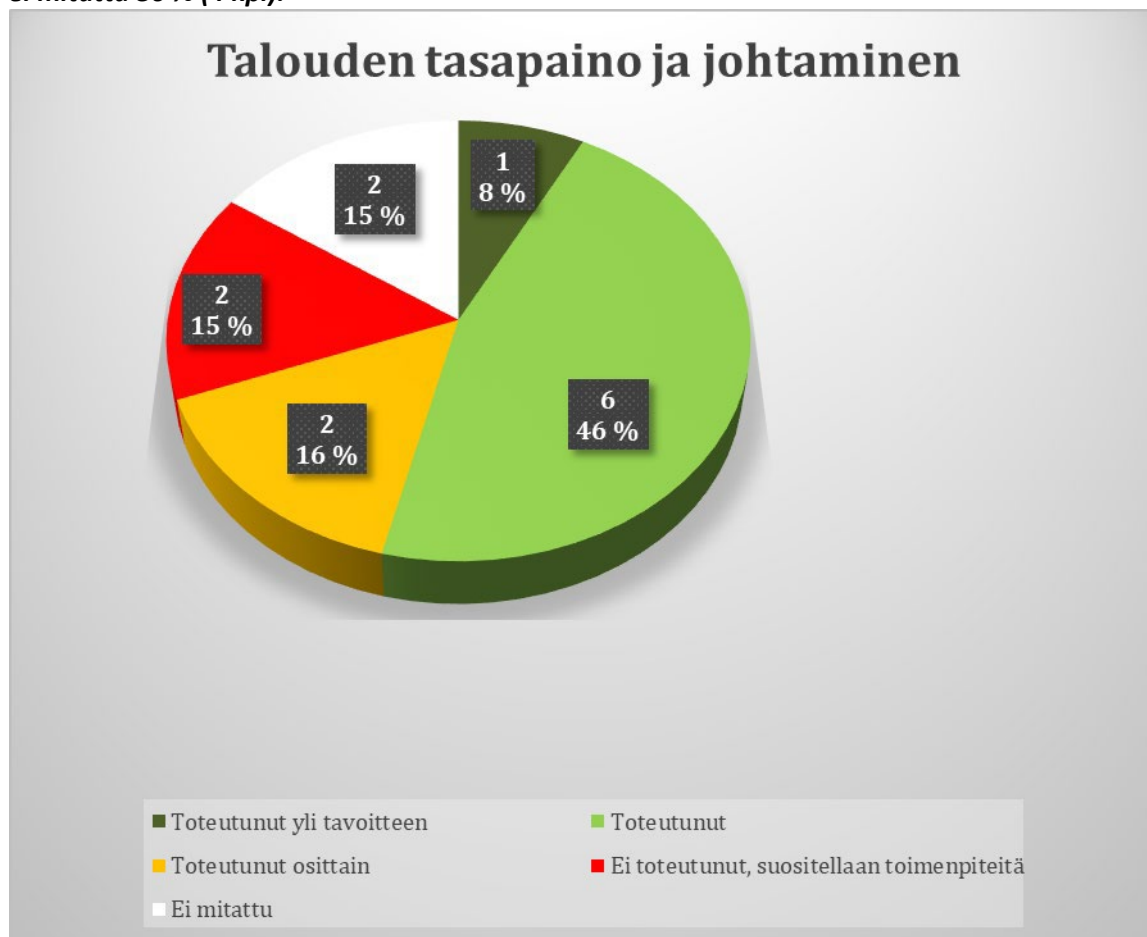
Luovutettujen tonttien tavoitemäärä ei ole ollut suuri, mutta sitä ei kuitenkaan saavutettu.

Vastine: Valtakunnallisesti myönnettyjen rakennuslupien määrän on lähihistorian alhaisimmalla tasolla. Korkea korkotaso ja pankkien kasvaneet vakuus- ja vakavaraisuusvaateet ovat kiristyneet merkittävästi ja ne ovat vaikuttaneet rakentajien mahdollisuuksiin saada rahoitusta, mikä näkyy rakennusluvuissa ja tonttien luovutuksissa. Yksityistä rakentamista on käynnissä hyvin harvoilla alueilla ja tonttimarkkinoilla on tällä hetkellä käytännössä ostajan markkinat. Luovutettujen tonttien lukumäärää pyritään kasvattamaan tehostamalla markkinointia ja hankkimalla tähän tarvittaessa myös ulkopuolista osaamista.

Tavoitteiden toteumassa käy selkeästi ilmi, että fasiliateettien osalta tavoitteet on saavutettu hyvin. Meillä on toteutunut hyvin tonttitarjonta ja niille infran rakentaminen niin kotitalouksia, kuin yrityksiäkin varten. Tavoitteita ei kuitenkaan ole saavutettu luovutettujen kotitalous- tai yritystonttien suhteen. Ajat ovat olleet maan laajuisesti hankalat, mutta senkin huomioon ottaen tulos ei ole hyvä. Tulosten perusteella näyttää siltä, että seuraavana on tarve panostaa kaikin keinoin tonttien myyntiin ja vuokraukseen. Tällä hetkellä infran luontiin on sitoutunut pääomaa, mutta siitä ei olla päästy saamaan tuottoa ja tuloksia uusien yritysten tai kuntalaisien muodossa. Mitkä ovat lyhyen (1–3 v) ja pitkän tähtäimen (5–7 v) toimet strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi näiltä osin? Miten tavoitteiden etenemistä seurataan? Onko seurantaan nimetty vastuutehtävä tai organisaatio?

Vastine: Tonttimyyntiä pyritään lyhyellä aikavälillä kasvattamaan markkinointitoimenpiteiden avulla. Pitkän tähtäimen strategia liittyy kulkuyhteyksiin, mm. lähijunan ja kaksoisraiteen kehittämiseen, joilla oletetaan olevan merkittävästi kunnan saavutettavuutta parantava vaikutus. Lähijuna/kaksoisraide käytännössä nopeuttaa kulke- mista mm. Limingan ja Oulun välillä, joka toivon mukaan vaikuttaa edesauttavasti asukasmäärän kasvuun ja siten myös tonttikauppaan.

Strategisia tavoitteita talouden tasapainolle ja johtamiselle oli asetettu vuonna 2023 yhteensä 13 kappaletta. Näistä toteutui yli tavoitteen tai tavoitteen mukaisesti 54 % (7 kpl) ja ei toteutunut suunnitellun mukaisesti tai ei mitattu 30 % (4 kpl).

Talouden tasapainotus on aloitettu ja sitä on tärkeä jatkaa.

Vastine: Talouden tasapainottamisen suunnitelman on tehty talousarvion laadintaohjeen yhteydessä, jonka kunnanhallitus on hyväksynyt 6/2024. Kunnanvaltuusto päättää lopulliset tasapainottamistoimenpiteet talousarvion yhteydessä.

Kiinteistö Oy Lakeustalon taloudellinen tilanne on huono ja ennusteissakin se näyttää huonolta. Edellisellä kaudella on tilanteen kohentamistoimenpiteenä korotettu vuokria. Miltä vaikutukset näyttävät tämän suhteen? Edellisessä arviointikertomuksessa pyydettiin lyhyen ja pitkän tähtäimen suunnitelmia, pyydämme niitä uudelleen. Onko arvioitu tarvetta omistajaohjaukselle?

Vastine: Kiinteistö Oy Lakeustalon osavuosisikatsauksen 06/2024 mukaan tilikauden tulosestimate kuluvalle vuodelle on positiivinen, joten tehdyt talouden elvyttämistoimenpiteet vaikuttavat tällä hetkellä riittävästi. Tilannetta seurataan joka tapauksessa aktiivisesti omistajan suunnalta.

Toimintakertomuksessa mainitaan, että työhyvinvointia kuvaavaa mittaria ei ole käytössä. On olemassa erilaisia mittareita, joilla työhyvinvointia voidaan mitata. Olisiko tarpeellista tai hyödyllistä ottaa mittarit käyttöön? Toteuma on hyvä niiltä osin, että sairauspoissaolot ovat vähentyneet ja eläkeikä noussut.

Vastine: Henkilöstöohjelma on päivitetty ja siihen on nostettu erilaisia mittareita, joita tullaan seuraamaan vuosittain. Joka toinen vuosi toteutetaan Kuntien Eläkevakuutusyhtiö Kevan henkilöstön työhyvinvointikysely.

On hyvä, että digitalisaation hyödyntämistä jatkettu edelleen mm. luottamushenkilöiden sähköinen allekirjoituspalvelu, henkilöstön digituen kehittäminen (mm. digitutortoiminta).

Vastine: Digitaalisten palveluiden käyttöönotto on edennyt suunnitelman mukaisesti. Näiden lisäksi kunnassa on käyttöönotettu vuoden 2024 aikana tekoälytyökalut (Microsoft Copilot) sekä testataan robotiikan käyttöönottoa. Vuoden 2025 aikana selvitetään sähköisen arkiston käyttöönottoa.

6. Taloudelliset sitovat tavoitteet

Taloudelliset tavoitteet v. 2023 toteutuneet osin talousarvion mukaisesti. Tilikauden tulos on heikentynyt.

1. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot - tavoite ei toteutunut (tilikauden tulos -0,9 milj. euroa)
2. Toimintakatteen kasvu pienempi kuin verorahoituksen kasvu = tulot kasvaa nettomenoja nopeammin - Ei voida tarkastella (tehtävien siirto Pohteelle)
3. Konsernin lainamäärä ei kasva yli maan keskiarvon - tavoite toteutui (pienentyi maakuntauudistuksesta johtuvan konsernin koon pienentymisen johdosta)
4. Taseessa on ylijäämää – tavoite toteutui (ylijäämää 12 milj. euroa)

Vastine: Tilikauden tulos on heikentynyt, koska viime vuosina menot ovat kasvaneet verotuloja ja valtionosuuk-
sia nopeammin. Talousarvion 2024 yhteydessä päätetty ja tuleville vuosille suunniteltu talouden tasapainotta-
misohjelma on suunniteltu korjaamaan tämän epäsuhdan, eli menojen kasvua hillitään ja tulojen kasvua kiihdy-
tetään. Taseessa on edelleen ylijäämä 12 milj. euroa, mutta ilman tasapainottamistoimenpiteitä vuosittainen ali-
jäämä voi nousta 3-4 milj. euroon, joka tarkoittaa, että nykyinen ylijäämä riittää puskuriksi 3-4 vuoden ajan.

7. Konsernijohdolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet

Kuntakonsernille asetet taloudelliset tavoitteet jäivät toteutumatta vuonna 2023.

1. Toimintatuotot/toimintamenot % > 30 - ei toteutunut
2. Vuosikate/Poistot % > 100 - ei toteutunut
3. Omavaraisuusaste % > 50 - lähes tavoitteen mukainen
4. Suht. velkaantuneisuus % < 60 ei toteutunut (
5. Lainamäärä €/asukas < 4 000 lähes tavoitteen mukainen

Tilikauden tulos

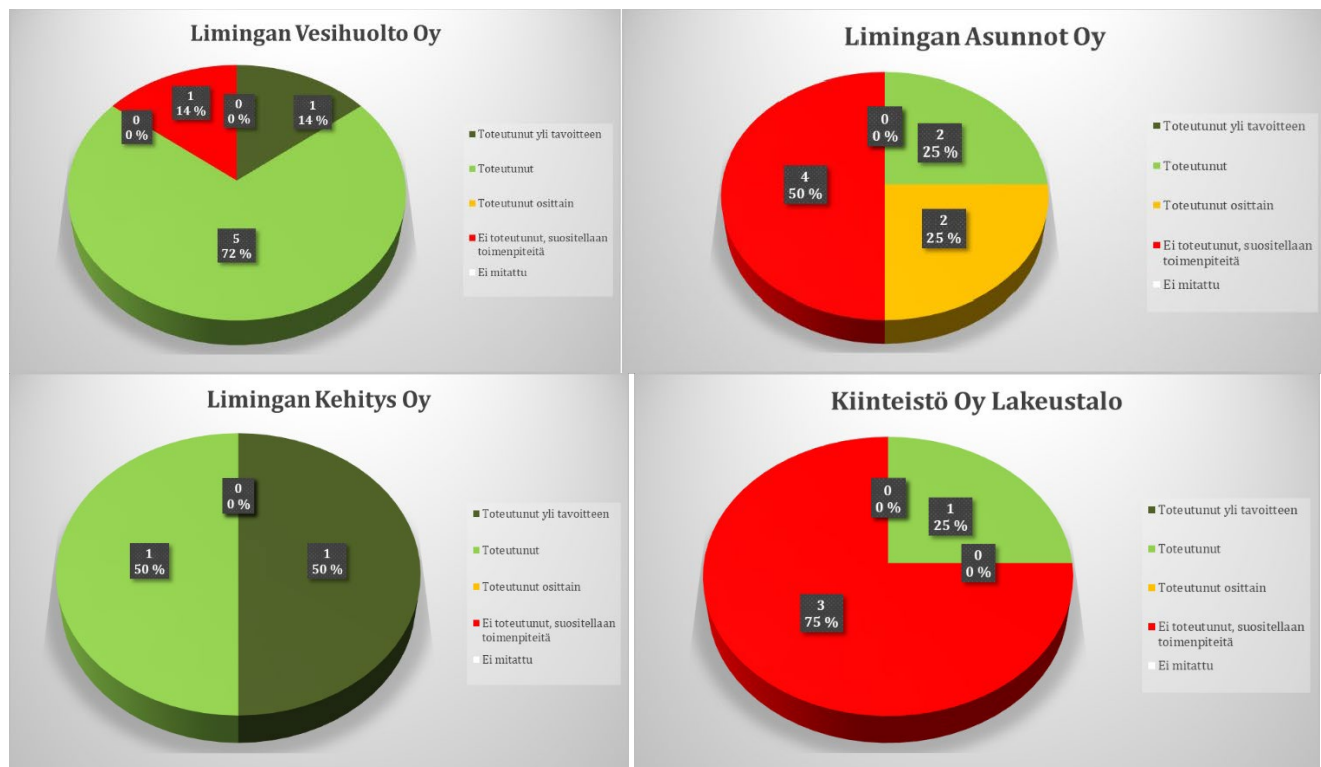
Limingan Vesihuolto Oy – toteutui

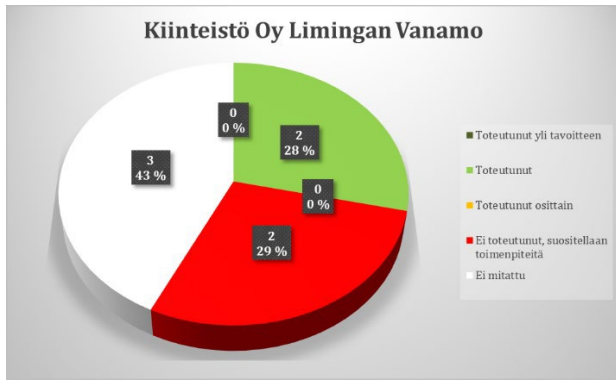
Limingan Asunnot Oy – ei toteutunut

Limingan Kehitys Oy – toteutui

Kiinteistö Oy Lakeustalo – ei toteutunut

Kiinteistö Oy Limingan Vanamo – ei toteutunut

Vastine: Yhtiöiden keskimääräinen taloudellinen suorituskyky on viime vuosien aikana heikentynyt. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus päivittää omistajapoliittiset linjaukset ja päättää omistajapoliittisen toimenpideohjelman käyttöönottamisesta. Päätettävässä omistajapoliittisessa linjauksessa on otettava kantaa yhtiöiden omistajaohjauksen vahvistamiseen sekä yhtiöiden hallitusosaamisen varmistamiseen, jossa tulevana vuosina tulee entistä vahvemmin korostumaan tarve juridisen osaamisen ja talousosaamisen vahvistamisen lisäksi toimiajan substanssin syvälliseen ymmärtämiseen ja yhteistyöverkoston hallintaan.

8. Koko kuntaa koskevat huomiot

Strategisia tavoitteita asetettu vuonna 2023 yhteensä 41 kappaletta. Näistä ei toteutunut suunnitellun mukaisesti 30 % (14 kpl) ja ei mitattuja oli 15 % (6 kpl).

Kuntalaisten hyvinvointia ja elinvoimaista kuntaympäristöä mittaavat mittarit näyttävät nyt huolestuttavilta. Näiden osalta strategisista tavoitteista on saavutettu vain 17 % ja 18%. Tilanne on huonontunut viimevuodes-takin. Ovatko mittarit ja/tai tavoitteet asetettu tarkoituksenmukaisesti? Näyttävätkö mittarit nyt todellisen tilanteen, mitataanko oikeita asioita vai onko tilanne oikeasti huono? Tilanne on syytä ottaa vakavasti.

Elinvoimainen kuntaympäristö:

- Tavoite 1: Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa
 - Tavoitteen osatavoitteet ovat ihan kohtuulliset ja ne saadaan mitattua. Luovutettujen yritystonttien määrään ei kylläkään ole päästy koskaan mittarin mittausaikana. Eli mittari on hyvä ja oikea, mutta tavoite on hyvin korkea varsinkin suhdanteen ollessa nykyisen kaltainen. Tämän tavoitteen mittareista yksi ylitettiin, yhdessä ei päästy tavoitteeseen (kts. Edellä), ja yhtä ei valtion tekemien muutosten takia pystytty mittaamaan järkevästi vuonna 2023. Tässä tavoitteessa mittarit ovat oikeansuuntaisia, mutta itse tavoitteita voisi hieman höllätä.
EHDOTUS TAVOITTEIKSI 2025: Perustettuja/siirtyneitä >70 kpl, luovutetut yritystontit >2 tonttia, yhteisöverotulojen kehitys >10%.
- Tavoite 2: Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25- vuotiaiden täystyöllisyys
 - Tavoitteen osatavoitteet ovat helposti mitattavissa. Osatavoitteiden tavoiteluvut ovat erittäin kovat, varsinkin tämänhetkiseen suhdanteeseen nähden. Kun nämä tavoitteet on aikoinaan asetettu, on sosiaali- ja terveystalvet olleet kunnan omissa käsissä, näin ei kuitenkaan enää ole, joten emme pysty suoraan vaikuttamaan tavoitteisiin, vaikka ne tärkeitä ovatkin. Lisäksi työmarkkinatuen kustannusosuus on kunnan osalta muuttunut radikaalisti.
EHDOTUS TAVOITTEIKSI 2025: Työttömyysaste: alle 6%, Pitkäaikaistyöttömien määrä alle 60 henk., Nuorten työttömien määrä alle 40 henk., kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista alle 550 000 euroa.
- Tavoite 3: Liminka yhdeksi luonto- ja teemamatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa

- Tavoitteen osatavoitteet eivät ole enää kunnan käsissä. Mittarit on luotu aikanaan, kun DMC-toiminnot olivat kunnan käsissä, jolloin ryhmien määrän mittaaminen oli mahdollista kuntaorganisaatiolle. Nykyään kunta on toisen ja kolmannen käden tiedon varassa matkailijaryhmien osalta.
AJATUKSIA TAVOITTEIKSI 2025: Matkailun MP:n toteutuminen? Tapahtumamäärä? Ruutikangas? VisitLimingan kävijämäärä? - pieni pohdinta mittareista, jotka veisivät matkailua haluamaamme suuntaan voisi olla paikallaan?
- Tavoite 4: Pohjois-Suomen vetovaimisin kuntabrändi
 - Ei enää mitattu, joten mittarikin poistunut 2024 eteenpäin.

Mittareita voisi halutessaan myös kehittää niin, että ne kertoisivat tavoitteen toteutumisen asteesta (ei toteutunut lainkaan, toteutui osin, toteutui tavoitteen mukaisesti, toteutui yli tavoitteen)?

Mittariston kehittäminen kokonaisuudessaan on vuoden 2024 tavoitteena. Tavoitteena on saada mittarit hyväksytettyä sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa vielä vuoden loppuun mennessä.

Hyvinvointimittareista puuttuu kokonaan ikäihmiset. Minkälaisilla mittareilla voitaisiin mitata ikäihmisten hyvinvointia? Lisäksi tällä hetkellä hyvinvoinnin mittarit keskittyvät pelkästään vapaa-aikaan.

Vastine: Ikäihmisten osalta hyvinvointi mittaavana mittarina voidaan käyttää osallistumista ikäihmisten tapahtumiin, kuten vanhusneuvoston järjestämään hyvinvointipäivään sekä erilaisiin liikuntaryhmätoimintoihin osallistumista. Hyvinvointikertomuksen indikaattorien kautta saadaan tietoa kotihoidon asiakkuuksista, kaatumisen ehkäisystä ja kotona asuvien yli 75-vuotiaiden määrästä.

Valtakunnallisesti on olemassa ikäihmisten hyvinvointia mittaavia mittareita. Kuntakohtaista tietoa ei ole saatavissa, ainoastaan Pohjois-Pohjanmaan tasoisesti.

Konsernin yhtiökohtaisissa tavoitteissa on toimintakertomuksessa todettu, että tavoitteet eivät ole toteutuneet. Arvioitavassa joukossa on myös hyviä onnistumisia sen lisäksi, että siellä osittain tavoitteita ei ole saavutettu. Tarkastuslautakunta näkee, että tavoitteet on osittain saavutettu.

Vastine: Kyse on mittarin tulkitsemisesta. Tavoitteeksi vuodelle 2023 on asetettu, että yhtiöiden tavoitteet toteutuvat, ja tavoitteet on arvioitu pääsääntöisesti skaalalla: toteutui tai ei toteutunut. Tilinpäätöksessä on tulokitta, että tämä tavoite ei ole toteutunut, koska tavoitteet toteutuivat vain osittain.

Lakeustalon tilanne on edelleen huolestuttava. Korke- ja energiakustannukset ovat nousseet. Tilanne vaatii toimenpiteitä ja seuranta.

Vastine: Kiinteistö Oy Lakeustalon osavuositarkastuksen 06/2024 mukaan tilikauden tulosenuste kuluvalle vuodelle on positiivinen, joten tehdyt talouden elvyttämistoimenpiteet vaikuttavat tällä hetkellä riittävästi. Tilannetta seurataan joka tapauksessa aktiivisesti omistajan suunnalta.

Edellisestä arviointikertomuksesta osa asioita jäi aikataulun ja vastuun osalta hieman epäselviksi. Tarkastuslautakunta pyytää vastaamaan tässä arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin siten, että toimenpiteiden osalta olisi mukana karkea aikataulu ja vastuutus, kuka (tehtävä) tai mikä taho on asian seurannassa vastuullinen. Selkeä aikataulutus ja vastuutus johtaa varmemmin tavoitteiden täyttymiseen.

Vastine: Tämä kyseinen ongelma on tunnistettu ja pyritty selkeyttämään ohjeistamalla hallintokuntia ottamaan käyttöön hallintokuntakohtaisia kuntastrategiasta johdettuja mittareita. Osa mittareista kuvaa koko kunnan johtamisen onnistumista, jolloin yksittäisen vastuutahon nimeäminen on vaikeaa. Pyritään jatkossa huomioimaan paremmin mittareiden toteutumisen raportoinnissa vastuutahojen kuvaaminen.

Toimintakertomuksessa todetaan hyvin: ”Keskeistä hyvän ja kehittämismyönteisen ilmapiirin syntymiselle on hyvä yhteistyö ja keskinäinen luottamus kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden, kuntalaisten sekä Limingassa toimivien yritysten ja yhteisöjen kesken.” Onko ilmapiiristä, luottamuksesta ja yhteistyöstä tehty arvioita, millä tavalla se nyt toimii? Jos ei, onko sellaista suunnitteilla? Olisiko tässä kehitystarpeita ja jos on, niin minkälaisia?

Vastine: Yrityksille on toteutettu Kuntien Yrityskokemus tutkimus vuonna 2023 ja suunnitteilla on toteuttaa tutkimus uudelleen vuonna 2025, jolloin vertailutietoa olisi saatavissa.

Kunnanhallituksen itsearviointi on tehty keväällä 2024. Itsearvioinnissa kunnanhallitus arvioi mm. yhteistyön toimivuutta, jota arvioitiin 11 väittämällä. Vastausten keskiarvo oli 3,2 asteikolla 1-5 (1 = erittäin huono... 5=erittäin hyvä).

Kunnassa on valmisteltu seuraavan valtuustokauden 1.6.2025 alusta voimaan tulevaa luottamushenkilöorganisaatiota. Osana valmistelua valtuutetuille sekä johtaville viranhaltijoille toteutettiin kysely, jossa kartoitettiin nykyisen luottamushenkilöorganisaation toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita. Kyselyssä kartoitettiin myös valtuutettujen ja viranhaltijoiden yhteistyön toimivuutta. Vastaajista 68 % oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä, että luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyö on toimivaa. Kunnan viestintään luottamushenkilöille oli tyytyväinen 79 % vastaajista.

Limingan kunnan yksi työryhmä on Elinkeino-, kaavoitus- ja maankäyttö -työryhmä. Tarkastuslautakunnalle ei ollut selvää, mikä työryhmän tehtävä ja tavoite tarkalleen on. Onko työryhmässä tehty ryhmän itsearviointia ja jos ei, niin olisiko hyödyllistä tehdä ja tarkastella, miten ryhmä toimii? Tieto ja ymmärrys tästä voisi olla hyödyksi seuraavan kauden luottamushenkilöorganisaation rakennetta ja tavoitteita suunniteltaessa.

Vastine: Kunnan 1.6.2025 voimaan tulevan luottamushenkilöorganisaation valmistelu aloitettiin helmikuussa 2024 teettämällä valtuustolle kysely nykyisen luottamushenkilöorganisaation toiminnasta. Vastauksissa EKM-ohjelmatyöryhmän rooli ja tehtävät nähtiin osin ongelmallisina/jäsentymättöminä. Limingan kunnan tulevaan luottamushenkilöorganisaatioon ei enää sisälly pysyviä ohjelmatyöryhmiä, vaan ne ovat määräaikaaisia tiettyä tehtävää varten nimettyjä.

Tilikauden tulos heikentynyt ja talouden tasapainotusta jatkettava edelleen.

Vastine: Talouden tasapainottamiseen liittyvä työ jatkuu talousarvion 2025 valmistelun yhteydessä. Elokuun 2024 talousseurannan perusteella syksyllä 2023 aloitettu tasapainottamistyö vaikuttaa alkaneen pienentämään kunnan kustannusten kasvua.

Liminka valittiin jo kolmannen kerran Suomen kekseliäimmäksi kunnaksi! Hyvä, parempi. Liminka!

Vastine: Limingan kunnassa tehdään valtavasti kehittämistyötä niin hankkeissa kuin normaalissa työarjessa. Kehittämistyö mahdollistaa tehokkaamman toiminnan ja paremmat palvelut kuntalaisille ja koska kynttilää ei kannata pitää vakan alla, voimme hyvin jakaa omat ideamme ja tapamme tehdä töitä myös muiden kuntien

käyttöön. Samalla voimme napsia meille muiden kuntien hyviä toimintatapoja ja ideoita Tekojen Torilta, joihin näitä tekoja kerätään. Osittain leikkimielisen kuntien välisen kisan olemme myös onnistuneet hyödyntämään markkinoinnissa ja voitane sanoa, että Liminka on Suomen kekseliäin kunta – nyt ja tulevaisuudessakin!